

Kitap Tanıtımı ve Tenkitler

Aziz Suryal Atiya, **Doğu Hıristiyanlığı Tarihi**,
çev. N. Hiçyılmaz (İstanbul: Doz Yayınları, 2005)

Aziz Suryal Atiya'nın kendi deyişiyile 'hayatını adadığı' (s.13) bu eserini daha iyi tanıyabilmek için yazar hakkında kısa bir bilgi vermenin gerekliliğine inanmaktayız¹:

Mısır'ın el-Aysha (Ayşe) isimli küçük bir kasabasında, 1898 yılında dünyaya gelen Aziz Suryal Atiya (ö.1988), 29 yaşında Kahire'deki Yüksek İhtisas Kolejinden üstün bir başarıyla mezun olarak Mısır Eğitim Bakanlığı tarafından Liverpool Üniversitesinde çalışmalarına devam etmek üzere İngiltere'ye gönderilmiştir. Master Derecesini (1931) aynı üniversitede Ortaçağ ve Modern Tarih alanında almıştır. Londra Üniversitesinde Arap ve İslam Çalışmaları alanında Doktorasını (1933) bitirerek, Haçlı Seferleri konusunda abidevî eserler² neşretmiştir. 1959 yılından başlayarak, Utah Üniversitesi işbirliğiyle, Arap ve Ortadoğu kültürü çalışmalarına zemin oluşturması amacıyla bir *Ortadoğu Merkezi* ve ayrıca Marriott Kü-

¹ Yazarın daha detaylı bir biyografisi için: Walker, Paul E., Aziz Suryal Atiya: A Biography. Sami A. Hanna (ed.), *Medieval and Middle Eastearn Studies in Honor of Aziz Suryal Atiya* içinde. Leiden: E.J.Brill, 1963, ss. 5-8.

² Atiya, Aziz Suryal, *The Crusade of Nicopolis*. London: Methuen & Co. LTD, 1934.
Atiya, Aziz Suryal, *The Crusade in the Later Middle Ages*. London: Methuen & Co. LTD, 1938.
Atiya, Aziz Suryal, *Crusade, Commerce and Culture*. Bloomington: Indiana University Press, 1962.
Atiya, Aziz Suryal, *The Crusade Historiography and Bibliography*, London: Indiana University Press, 1963.

tüphanesinin bir bölümü olan *Aziz S. Atiya Ortadoğu Kütüphanesinin*³ kurulması için vefat edeceği tarihe kadar çalışmıştır. Yaşamının son dönemlerinde neşrettiği bu eseri, hâlen bu alandaki tartışılmaz en ciddi eser olma özelliğini korumaktadır. Editörlüğünü üstlendiği ve ölümünden sonra eşi Lola Atiya tarafından tamamlanan 'Kıptî Ansiklopedisi'⁴ de yazarın başat yapıtlarındandır.

Atiya'nın inceleyeceğimiz bu eseri ilk defa 1968 yılında eşzamanlı olarak İngiltere ve Amerika'da basılmıştır. İngiltere baskısı Methuen & Co. Yayınevi tarafından Londra'da, Amerika baskısı ise Notre Dame University Press tarafından Indiana eyaletinde gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 2010 yılında Georgias Press tarafından yeniden basımı gerçekleştirilmiştir. Bu baskıların yanı sıra Arapça'ya 'Tarihu'l-Mesihhiyet'i-ş Şarkıyye' ismiyle, 2005 yılında İshak Ubeyd'in tercümesiyle neşredilmiştir.

Türkçeye de yine aynı yıl, 'Doğu Hıristiyanlığı Tarihi' ismiyle Nurettin Hiçyılmaz tarafından çevrilmiştir. Basımını Doz Yayınları'nın üstlendiği bu eser 496 sayfadan oluşmaktadır. Kitabın başında (ss. 17-24) yer alan yedi (7) adet harita ile coğrafi arka plan desteklenmektedir. Ayrıca yazar kitabın sonunda, konu ile ilgili kaynakları içeren kısa bir Seçme Bibliyografya (ss. 476-484) sunmuştur. İngilizce, Almanca, Fransızca ve Latince dillerinde yazılmış bu kaynaklar temel eserler niteliğinde olduğundan konunun uzmanlarına daha derin çalışmalar için yol gösterici niteliktedir. Kitabın sonunda (ss. 485-496) yer alan on dokuz (19) adet resim ise, Doğu Hıristiyanlığı sanatı hakkında kayda değer detaylar sunmaktadır. Ancak bazı resimlerin açıklamaları, muhtemelen baskı ya da tercüme hataları nedeniyle yarım kalmıştır. Türkçe tercümesinde de çeşitli kusurlar olmakla birlikte konunun anlaşılmasına çok olumsuz etkileri olmadığından bu hatalar üzerinde durulmayacaktır. Ayrıca kitabın İngilizce baskısında yer alan 'İndeks' bölümü, Türkçe ve Arapça baskılarında yer almamaktadır. Bu da okuyucunun aradığı belli bir bilgiye erişmesini engelleyici bir faktör olarak zikredilebilir.

³ Yazarın kütüphaneye bağışladığı çalışmalarının tam bir bibliyografyası için: The Aziz S. Atiya Archives, Accn 480, Box [1-60], Manuscript Division, University of Utah Marriott Library, Salt Lake, Utah.

⁴ Atiya, Aziz Suryal (ed.), (1991). *The Coptic Encyclopedia*. Vol. 1-8. New York: Macmillan.

Teşekkür (s.11) ve Önsöz (ss. 13-16) ile başlayan kitabın başında, İngilizce nüshasına sadık kalınarak Haritalar bu iki bölümden sonra verilmiştir. Haritaların Türkçeleştirilmemeleri kullanımını zorlaştıran bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yedi bölüme ayrılan kitabın en geniş bölümünü oluşturan ilk bölümü (ss. 25-179) Kıptî ve Etiyopya Kilisesine ayrılmıştır. Kendisi de bir Kıptî olan (s. 16) yazar, bu bölüme Kıptî kavramının tahlili ve Kıptî dilinin tanımıyla başlamaktadır. Atiya, Eski Mısır dininin sembolizminin Hıristiyanlığa benzerliğini (s. 32), Kıptilerin Hıristiyanlığı benimsemelerini kolaylaştırıcı bir unsur olarak nitelendirir. Kıpti Kilisesi, İncil yazarlarından birisi olan Aziz Markos tarafından kurulmasından ötürü havarisel (apostolik) unvanına sahiptir. Mısır toprakları, erken dönem Hıristiyanlığın en önemli evrelerine bizzat tanıklık etmiştir. İlk teolojik tartışmaları çözen ilk üç konsil kararlarında İskenderiye ekolünün entelektüel ve ruhani önderliği baskındır. Buna rağmen 451 Kadıköy Konsili ile ilk kez ana gövdeden dışlanmışlardır. Bu dışlanmanın 'monofizit / diyofizit' adı altında yapılan, ancak asıl maksadının İskenderiye Kilisesinin ağırlığını azaltmaya yönelik politik bir manevra olduğu iddia edilmektedir (s.75 ve 88-89). O halde ana gövdeden kopmaları, temelde doktrin ile ilgili bir anlaşmazlık değil güç çatışmasıdır diyebiliriz. Bu dışlanma, beraberinde Mısır'ın milli duygulara daha sıkı sarılmasını getirmiştir. İmparatorluğun yanlış siyaseti nedeniyle iyice soğuyan ve hatta kin ve nefrete bürünen Mısır halkını yatıştırmak için bulunan formüller (Birlik Andı ve Tek İradecilik doktrini) de işe yaramamıştır. Böylece Kıpti Kilisesi milli bilinçlerine düşkün ve Greklere tepkisel bir hüviyete kavuşmuşlardır.

Tarihinde hiç olmadığı kadar aşağılanan ve hor görülen Kıptiler için Arap fetihleri tekrar bir refah dönemi olmuştur. Bu kapsamda Kıptiler dinsel özgürlüklerini elde etmişler ve yerel yönetimlerde yönetim organlarına kadar üst düzeylerde görev almışlardır. Bizans etkisinin yok olması, beraberinde Kıptî edebiyat ve sanatının gelişmesini getirmiştir. İnişli çıkışlı geçen yüzyıllar boyunca Kıptiler varlıklarını devam ettirmişlerdir. Yönetim; Emevîler, Abbasîler, Fatımîler, Osmanlılar ve Fransızlar arasında el değiştiren dinsel ve kültürel alandaki gelişmeler, kabuğuna çekilmiş olan Kıptî Kilisesini yeniden diğer Kiliselerle ilişkisini geliştirmesine zemin hazırlamıştır.

451 Kadıköy Konsili'nden sonra Kıptiler, edebiyatlarını, dillerini, litürjilerini ve hatta müziklerini Grek etkilerinden arındırmak için sistematik bir atağa kalkmışlardır. Bunun neticesinde Kıptî kültüre özgün bir hiyerarşi, derin bir ruhsallığa sahip ritüeller, dinsel ve diğer alanlarda yazılmış edebi eserler, mimari ve sanat alanlarında yeni eserler oluşturulmuştur.

Bölümün sonunda kısa bir şekilde Etiyopya Kilisesinden de bahsedilmektedir. Etiyopya Kilisesi dogma ve doktrinde Kıptî Kilisesinin kaynaklarına dayanmakla birlikte Yahudi, pagan ve yerli halkın inanç ve kültüründen etkilenen bazı uygulamalara da sahiptir (s. 179). Etiyopya tarihinde de Müslüman fetihleri önemli bir rol oynar. Müslümanların fetihleri nedeniyle Etiyopya kralı Portekiz'den yardım istemek zorunda kalmıştır. Bunun neticesinde Portekiz askerleriyle birlikte Katolik misyonerler de ülkeye girmiştir (s. 175). Ancak ne Katolik ne de Protestan misyonerliği başarıya ulaşmamıştır. Bu sayede Etiyopya halkı, dinsel açıdan yabancı unsurlara kapalı kalmıştır.

Kıptî ve Etiyopya Kilisesinde misyonerlik faaliyetlerinin dolaylı da olsa olumlu sonuçları olmuştur. Bu kiliselere yönelik yapılan Katolik veya Protestan misyonerlik faaliyetleri, bu kiliselerin uyanışlarını ve daha önemlisi dünyaca tanınmalarını sağlamıştır. Bunun işaretlerinden birisi de her iki kilisenin Dünya Kiliseler Konseyine katılmış olmasıdır.

İkinci bölüm (ss. 189-264), Antakya ve Yakubi Kilisesini konu edinmiştir. Bu yeni din ilk kez Antakya'da kurulmuş ve ilk defa havarilere bu topraklarda 'Hıristiyan' denmiştir (s. 192). Aziz Petrus'a kadar geri giden bir geleneğe sahip bu Kilise de pagan zulüm devrini acı bir şekilde yaşamıştır. Kadıköy Konsili'yle Antakya'nın monofizit doktrini dışlanmıştır. Bu doktrinin son savunucusu patrik Severus (ö.538) ölünce çift başlı bir sistem ortaya çıkmıştır. Buna göre Antakya Kilisesini temsil ettiklerini söyleyen iki patriklik oluşmuştur. Birisi Melkit, yani Rum Ortodoks çizgisindedir. Diğeri Süryani Monofizit geleneğini temsil eder. Birinci çizgi yönünü Bizans'a çevirmiş, ikinci çizgi de Greklerden bağımsızlık arayışıyla yönünü Doğu'ya çevirmiştir. İşte bu ikinci çizgi, en büyük aziz Jacob Baradæus (Yakup Baraday) ile özdeşleşir. Yakubi Kilisesinin en ayırt edici özelliği çileciliğe verdiği aşırı önem olarak zikredilebilir.

Daha sonra Arapların Suriye'yi fethetmesiyle Yakubiler, Müslüman yönetimi altında, Bizanslı dindaşları döneminde hiçbir zaman sahip olamadıkları bir dinsel özgürlüğe kavuştular (s.217). XIII. yüzyılda Moğol istilaları ve özellikle Timurlenk'in gelişi Yakubiler ve diğer Hıristiyan toplulukları için bir felaket oldu. Moğollar tarafından kültürel yıkıma uğrayan Yakubiler daha sonra Selçukluların ve Osmanlıların yanlış tutumları nedeniyle olağanüstü bir cehalet ve yoksullukla ezildiler (s.237). Bu kültürel şok nedeniyle misyon faaliyetlerini adeta bir kurtuluş kapısı olarak görmüşlerdir. Yakubi Kilisesi mensuplarına Roma (Katolik), Amerika (Protestan) ve İngiltere (Anglikan) Kiliseleri tarafından misyonerlik faaliyetleri düzenlenmiştir.

Katolikler ve Protestanlar, Yakubileri sapkın bir mezhep olarak görüp, kendi mezheplerine çekmeye çalışmışlar ve bu yüzden Yakubiler tarafından tepkiyle karşılanmışlardır. Bunun neticesinde, karşılık beklemeden kültürel, sağlık ve eğitim alanlarında kendilerini destekleyen İngilizlerin yardımlarını memnuniyetle kabul etmişlerdir.

Her bölümün sonunda olduğu gibi bu bölümün sonunda da yazar, Yakubilerin inanç ve kültürlerine dair çok önemli bilgiler sunmaktadır. Bunlar Yakubi Kilisesinin hiyerarşisi, litürjisi, sanat ve mimarisi başlıkları altında incelenerek geniş dipnotlar ile desteklenmiştir.

Üçüncü bölüm (ss. 265-332) Nasturi Kilisesini konu edinir. İsmi 428 yılında İstanbul piskoposu olan Nestorius'tan alan bu Kilise, Doğu Süryani Kilisesi olarak da anılır. Bu Kilisenin de ana gövdeden kopuşu teolojik tartışmalardan ileri gelir. Meryem hakkında Theotokos unvanının kullanılmayacağını savundukları için aforoz edilmişler ve son olarak 553 yılında toplanan beşinci İstanbul Konsilinde tamamen yasa dışı sayılan bir öğreti olarak kabul edilmiştir (s. 279). Nasturi Kilisesinin en önemli özelliği, misyonerlik faaliyetlerini İran'dan Türkistan'a, Çin ve Hindistan'a kadar taşımasıdır (s. 267 ve 5 numaralı harita [s.22]). Nasturilerin bu şekilde yayılmasına etki eden kuvvet onların manastır hayatına verdikleri önemdir. Manastır sistemi Nasturi Kilisesine bilinmeyen bölgelere gidip her türlü tehlikeyi göze almaya hazır adanmış insanlardan oluşan bir ordu sağlamıştır.

Nasturiler, Hıristiyanlığın mezhepleri arasında fark gözetmeden hepsine 'Ehli Kitap' olarak yaklaşan Araplar döneminde en müreffeh hayatlarını yaşamışlardır. Darü'l-Hikmet'te mütercimlik görevlerine kadar gelenler olmuştur. Ancak XIV. yüzyıldaki Moğol istilasıyla birlikte Nasturilik Çin'de ve Ortaasya'da tamamen unutulmuştur. Modern çağa gelindiğinde, misyonerlik faaliyetleri ile Nasturilere olan ilgi ve merak artmış ve yeniden keşfedilmelerini sağlamıştır. Batılı misyonerlerin Nasturiler arasında başlattığı çalışmalar her zaman olumlu sonuçlar doğurmamıştır. Tam bağımsızlık hayaline kapılan Nasturiler önce Kürtlerden, daha sonra da Irak yönetiminden ağır darbeler alarak neredeyse yok olma eşığıne gelmiştir (s. 314-17).

Günümüzde varlığını devam ettiren üç farklı Kilisenin kökenleri Nasturiliğe dayanır. Bu Kiliseler: Roma'ya katılıp Katolik olan, ancak temel Süryani ayin geleneklerini koruyan *Keldaniler*, Yakubi olan *Güney Hindistan Malabar Kilisesi* ve Hindistan'ın Cochin eyaletindeki küçük bir Nasturi toplumu olan *Mellusi Trichur Kilisesi* olarak sıralanabilir. Bu bölümü bitirirken yazar, Nasturi inanç ve kültürüne ait çeşitli motiflerden bahsetmektedir. Kilise hiyerarşisi ve manastır düzeni hakkında temel bilgileri sunarken edebiyat, sanat ve mimari alanlarındaki özgünlüklerine de vurgu yapmaktadır.

Dördüncü bölümde (ss. 333-386) Ermeni Kilisesi hakkında bilgi verilmektedir. Halkı ile birlikte resmi devlet dini olarak Hıristiyanlığı, ilk defa Ermeniler kabul etmişlerdir. Mısır Kıpti Kilisesi ile pek çok benzerliği bulunan Ermeni Kilisesi de ulusal bir hüviyete ve demokratik örgütlenmeye sahiptir. Bu ulusal yapısını o denli korumuştur ki, farklı milletten bireylerin kiliselerine katılabilmesi oldukça kuşkuludur (s. 371). Kurtuluşun yalnız kendi kiliselerine ait olmadığına inanan Ermeniler de ilk üç konsili kabul etmektedirler. Tarih boyunca aynı anda görev yapan katolikos sayısı beşe kadar çıktığı dönemler olmuştur. Arap fetihleri, Selçuklular ve Osmanlılar dönemlerinde çeşitli dinî ve siyasî çalkantılar yaşamışlardır. Bu noktada yazarın objektifliğine gölge düşmektedir: Arap fetihlerini 'insanlık tarihinin en büyük karışıklıklarından birisi' olarak (s. 357) tanımlamakta, Ermenilerin pek çok yerde 'katliam ve soykırıma' uğradıklarını iddia etmektedir. Daha sonra Ermenilerin Ruslar ile ilişkilerine değinerek, sonraki yıllarda takip eden misyonerlik faaliyetlerinden bahsetmektedir.

Ermeni Kilisesinin millî hüviyeti ve ademi merkezîyet ilkesine haiz hiyerarşik yapısı bu kiliseyi diğerlerinden ayıran en önemli özellik olarak zikredilebilir. Mimarisi de farklı olmasına rağmen litürjisinde Grek etkisi kendisini gösterir. Ayrıca kitabın arka kapağında yer alan Akdamar Kilisesi, Ermeni mimari sanatını yansıtmaması bakımından önemli bir seçimdir.

Beşinci bölüm (ss. 387-418), konunun uzmanları dışındaki okuyucu için kitabın en ilginç bölümünü oluşturmaktadır. Güney Hindistan Hıristiyanlığını konu edinen bu bölümde Hıristiyanlığın Hindistan'a yayılması işlenir. Muhtemelen ticaret yollarıyla gerçekleşen bu yayılma hareketi hakkında bilgi veren kaynaklar (din tarihçisi Eusebius, coğrafyacı Cosmas İndicopleustes vs.) pek çok eleştiriye açık olduğundan, en kesin olarak söylenebilecek XIII. yüzyılın sonlarında Marco Polo kanalıyla gelen bilgilerdir. Buna göre Güney Hindistan cemaatleri, kendilerini havari Aziz Toma'ya dayandırmaktadırlar. Ancak Güney Hindistan Hıristiyanlığı tarihinde dönüm noktalardan birisi Doğu Süryanilerin Nasturi piskoposları önderliğinde iki dalga halinde Hindistan'a göçmeleridir. İlk grup 774⁵, ikinci grup 840 yıllarında göç etmişlerdir ve bölgenin yöneticileri bu iki gruba da özel beratlar vermiştir (s. 393). Hindistan Hıristiyanlığının Ortaçağdaki öyküsü ne yazık ki Moğol ve Portekiz istilaları nedeniyle tam olarak bilinmemektedir. Nestorius'un görüşlerine sahip Malabar Kilisesinin tüm kayıtları Portekizlilerce yok edilmiştir. Dindar ve bağınaz Cizvitlerin Katolikliği yaymak ve Nasturiliği yok etmek için giriştikleri işgaller, Malabar Kilisesi tarihinde ikinci en önemli dönüm noktasıdır. Katoliklik ile bu ilk karşılaşma, Aziz Toma Hıristiyanları arasında ilk kalıcı mezhep ve ayrılık tohumlarını atmıştır (s. 398).

İngiliz misyonerler, Malabar Kilisesi için üçüncü dönüm noktasını oluşturmuştur diyebiliriz. Kendi dinsel ve kültürel kimliklerini koruyarak Anglikan misyonerler yardımıyla bir yeniden diriliş hareketi başlamıştır. Ancak bu misyon hareketi, Protestan bir grubun oluşmasını tetiklemiştir. Bu mezhep ve alt-mezhep ayrılıklarını daha vahim kılan, Malabar halkının Kuzeyliler (Nordhists) ve Güneyliler (Suddhists) olarak ırk açısından ikiye bölünmesidir. Bütün

⁵ Bir dizgi hatasından olsa gerek, bu tarih Türkçe nüshasında 774 şeklinde geçmektedir. İngilizce ve Arapça nüshalarında bu tarih 774 olarak kaydedilmektedir.

bu dinî ve siyasî ayrılıklara rağmen Güney Hindistan Kilisesi de Dünya Kiliseler Konseyine katılmıştır.

Altıncı bölüm (ss. 419-452), Ortadoğu Katolikliğin kalesi olan Maruni Kilisesini konu edinir. Lübnan merkezli Maruni Kilisesi, tarih boyunca, monofizit ve tek-iradecilik görüşlerini benimsemişler, ancak Katolikliği çok daha sonra kabul etmişlerdir. Özerk bir yönetime sahip oluşları, Süryanice litürjiyi devam ettirmeleri ve ruhban sınıfının evliliği konusunda özgün görüşlere sahip oluşları onları Katoliklikten ayırmaktadır. Modern Lübnan tarihi Dürzi ve Maruniler arasındaki olaylarla anılır. Dürziler tarafından 1841 yılında başlatılan bir ayaklanma bu Kilise tarihi için dönüm noktasıdır. 1860 yılına gelindiğinde en kanlı dönem yaşanmış ve bu yüzden bu ayaklanma 'Altmışların Katliamı' olarak anılmıştır. Bu katliam sonrası yıllar Lübnan'ın bağımsızlığını getirmiş ve Kilise, bu bağımsızlık yolunda en etkili rolü oynamıştır.

Kitabın son bölümü Yitik Kiliseler başlığı altında, tarihî süreç içerisinde yaşadığı badireleri atlatamayan kiliseleri konu edinmektedir. Bu bölümde Kartaca, Pentapolis (ya da Cyrenaica) ve Nübye Krallığı incelenmektedir. Yazar, bu Yitik Kilise tarihlerini Hıristiyan düşüncesini derinden etkileyen isimler üzerinden anlatmaktadır. Bunlar Tertullian, Aziz Cyprian ve Aziz Augustine, Siccalı Arnobius, Lactantius, Synesius gibi isimlerdir. Yazar, Afrika'da Hıristiyanlığın yok oluşuna dair yedi etken (ss. 466-467) sıralamaktadır. Bütün bu etkenler: Hıristiyanların Berberilere olan ilgisizliği, Müslümanların eşitlik vaadi ve Bizans'ın ağır ekonomik şartlarından kurtuluş olarak özetlenebilir.

Sonsöz (ss. 469-476) incelendiğinde Aziz Suryal Atiya'nın Doğu Hıristiyanlığı hakkındaki kişisel değerlendirmelerini daha net bir şekilde görmek mümkündür. Doğu Hıristiyanlığının modern dönemde hak ettiği yeri alması için Batılı dindaşına düşen görevlerden de bahseden Atiya, Kadıköy Konsili'nden beri süre gelen anlaşmazlığa bir çözüm olarak görülebilecek 1964 yılında imzalanan 'Anlaşma Belgesi'ni hatırlatarak bütün müminlerin 'ortak Baba'larını' yeniden bulmaları temennisiyle satırlarını bitirmektedir.

Son olarak, kitabın 1968 yılında basıldığı gözden kaçırılmamalıdır. İki Dünya Savaşına da tanıklık eden, Hıristiyan olan ve İngiltere'de yaşayan bir tarihçinin, belli bir dünya görüşüne sahip olması beklenemez. Zaman zaman objektifliğini kaybetse de geniş

dipnotları, akıcı üslubu ile bu eser Doğu Hıristiyanlığı alanında çalışan araştırmacılar için ufuk açıcı özelliğini halen korumaktadır. Genel olarak İslam Tarihi ve özel olarak Türk Tarihi ile yakından ilişkili bu eserin Türkçeye 37 yıl sonra kazandırılması ne yazık ki esefle karşılanmalıdır.

Musa Osman KARATOSUN

(Arş. Gör., Çukurova Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi)

Gorgis David Malik, **Süryanilerin Tarihi, İlk Hristiyanlıktan
Kadim Doğu Süryani Müjdecî-Havari Kilisesi,**
çev. V. İlmen (İstanbul: Yaba Yayınları, 2012)

Türkiye’de Süryanilik ve Süryaniler üzerine yapılan çalışmalarda son yıllarda bir artış görölmektedir. Bu toprakların en kadim halklarından olan Süryanilerin ve onların dini geleneklerinin daha iyi tanınması açısından söz konusu çalışmaları önem arz etmektedir. Modern Türkiye tarihine bakıldığında daha çok dışarıdan Süryanilerin öteki olarak tanımlandığı kimi çalışmalardan bahsedilse de son yıllarda Süryaniliđin Hıristiyanlık içerisindeki önemi ve Yunan felsefesinin doğuya daha doğrusu İslam dünyasına aktarılmasında üstlendikleri rol daha da bilinir hale gelmiştir. Süryanilik üzerine başkaları tarafından yazılan metinlerin yanı sıra bizzat Süryanilerin kendi tarihlerini ve dini düşüncelerini aksettirdikleri eserlerden de söz edilmelidir. Bu bağlamda bu tanıtıma konu olan çalışma da bir Süryani’nin “içerden” bir bakışla kaleme alması bakımından ayrı bir öneme sahiptir.

Eserin tanıtımı yapılmadan önce kitabın yazarıyla ilgili biraz bilgi vermek daha uygun olacaktır. Yazar, 1837 yılında Kuzeybatı İran’da bulunan Urmiye Gölü’nün kenarındaki bir kent olan Supurgan’da dünyaya gelmiştir. Küçüklüğünde kilisede ve Misyon Okulu’nda eğitim gören Prof. Malik, Salmas, İsfahan, Tebriz, Tahran, Afganistan gibi birçok yerde yaklaşık 50 yıl boyunca vaizlik ve